

Arabic and English follows

סיכום תחקיר היסטורי רחוב עולי ציון 34 פינת מגן אברהם 2, יפו / רחוב אלסאלхи

פינה אלמלך ע'זוי, יאפא

בית משפחת אבו ע'זאלה

מידע כללי

מתוך תיק הבניין בארכיוון עיריית תל אביב הבית נמצא בגוש: 1081 ובחלקה: 22 לפני מפת גוש/חלקה עדכנית. תוכניות בניין בתחילת שנות ה-30 מלמדות אותו שלפי מפת חלוקה מנדטורית הבית נמצא בגוש 7023 חלקה 180.

הבית נבנה בתחילת שנות השלושים על ידי توפיק אבו ע'זאלה¹ (TAWFIK ABU GAZALEH) הוא ממוקם על הדורך ההיסטורי לירושלים בשם שונה שונה לרחוב אלסאלхи בפינה של רחוב אל הבא (El Haba) ששמו שונה לרחוב אלמלך ע'זוי (Al-Malek Ghazi) – בימינו עולי ציון פינה מגן אברהם. הבית נמצא קרוב מאוד לשדרת קינג ג'ורג' (במקור ג'מאל פאהה ובימינו שדרות ירושלים) ליד בניין העירייה בגבול הצפוני של שכונת אלנזהה המתפתחת, לא רחוק מהשוק.

זהו בית מידע בן שתי קומות היושב על כל הפינה. בהתאם לسانון הבניה של שנות השלושים ביפו לבית חל מרוצי וממנו יוצאים שבעה חדרים. הקומה התחתונה תוכננה למסחר וניכר כי היו בה עסקים שונים מהקמתו של הבניין. שלל מסמכים מעדים על תנوعה המסחרי, מסעדיה ואולי אף בית מלון קטן.²

הבית מתחיל להופיע בתצלומי אוורור של צלמי אמריקן קולוני משנת 1935 ואילך; בתצלומי אוורור של חיל האויר הגרמני משנת 1918-1917 האזור עדין מלא בפרדסים.³

ההיסטוריה של הבניין והאזור לפני 1948

הבית של תופיק אבו ע'זאלה נבנה כנראה אחרי הבית ממול רחוב עולי ציון 36 פינת מגן אברהם 1, את זה ניתן ללמוד מתיק התייעוד המפורט של קרן קובנרג וליאת רפפורט. הבית ממול נבנה בשביל אמין נאש

¹ החעטיק באנגלית מואאCAN צפוי שמו בתוכניות המקוריות מתיק הבניין של ארכיוון עיריית תל אביב - יפו

² בתמונה של הבית משנת 1936, מלבד חזיתו העוזבה כחוצה מהשכיטה הגדולה והמאבק הפלשתיני במדת הבריטי, ניתן גם לבחין בשלט על חזית הבניין עליו הכתובת: MAIA HOTEL. לא הצליחנו למציא תיעוד למלון זה, והוא כנראה היה יותר פשוט קטן מלון גדול. בבית ממול, עולי ציון 36 פינה מגן אברהם 1, גם כן היה מלי לטי תיק התייעוד של קרן קובנרג וליאת רפפורט הנעשה במסגרת קורס שימור בouselal.תיק התייעוד המורחב אפשר ללמוד הרבה ורבות על התפתחות המלונות של יפו בשנות השלושים.

³ צולמים מצורפים לתיק, תודה לשמליק גרוועג על העזרה, המפות ותצלומי האויר.

כנראה בתכנונו של האדריכל מ.א. גיבן כבר בשנת 1922 ובניתו הושלמה בשנת 1933.

התפתחותה המהירה של השדרה ואיתה השכונות החדשנות של יאפא באה לידי ביטוי כМОבן בתנופה של בניה ומסחר. אמין נסף ואחריו תופיק ابو ע'זאללה זיהו את הרוגו והשקיעו באזור הכיביז' ותוסס של העיר. תמנונת של השדרה ובית העיריה החדש, ממש מעבר לככיש, מעידות על השגשוג התרבותי והכלכלי שמהרחש ביאפא בשנים אלו.

משיחה עם סמי ابو שחאדה, היסטוריון יפהאי, על הבית:

משפחה ابو ע'זאללה הייתה מהמשפחות העשירות ביאפא. בעלת נכסים רבים ועסקים מסוגים שונים. בספרו משפחות ואישים מיפו וסביבתה מתאר טاهر קליבוי⁴ את שושלת ابو ע'זאללה כך:

זהו משפחה גדולה עוד מתקופה העות'מאנית, מקורה מג'נין, אזור, חברון וחג'אז.

סלימאן אחמד ابو ע'זאללה, 1890-1948, הגיע ליאפא אחרי לימודים באיסטנבול. בשנות העשרים עסק בעריכת דין ברחוב בוסטרוס (היום רחוב רזיאל), היה בעל תפקיד ממשועות בתנועה הלאומית הפלשתינית.

חسن תאופיק ابو ע'זאללה, 1910 - ?, נולד ביאפא, איש עסקים ובעל נכסים. הקים את חברת האוטובוסים הכוכב הלבן בשנת 1922 לשכונת עג'מי. ב-1938 התאחד לחברת מנשיה והקימו את חברת האוטובוסים של יאפא, שפעלה עד 1948. הקים את בנק אלעובי, חברת רייד, ואת חברת התעופה הערבית. בנה בכל רחבי יאפא. ב-1948 נאלץ לעזוב לקהיר בה נפטר ונ欄.

טלאל ابو ע'זאללה, 1938-, יליד יאפא, למד באוניברסיטה האמריקאית בביירות מנהל עסקים וסייע בשנת 1960. בעל שם עולמי בתחום החשבונאות, ראיית חשבון, זכויות יוצרים וטכנולוגיות מידע, השקעות והון מסחר אלקטרוני. בשנת 1972 ייסד את הקונצנזן הקורי על שמו שגרם לשינוי מהותי בתחום העברות מידע בעולם היהודי ובכלל. סגן יו"ר צוות האומות המאוחדות לטכנולוגיה של המידע בניו יורק ובפריס. כתוב ספרים ומילונים רבים. חובב מוסיקה ופטרונים של מוסיקאים רבים.

בתיק הבניין בארכיוון העירייה מסמכים רבים מ-1930 עד 1948, חלקים מצורפים לתיק זה. ביניהם תוכניות הבניה המקוריות, התוכניות עם הרשותות לגבי עסקים בקומת הקרקע, ואפילו התחכבות עם משרד הבריאות כנראה לגבי רישיון העסק של המסעדה שפנעה לרחוב.

⁴ טاهر קליבוי, משפחות ואישים מיפו וסביבתה, הוצאה לאור מואססה אל ערבית, ביירות, 2006 (בערבית)

חלוקת מהתקיר על בית אביו כתבנו למר טלאל ابو ע'זאלה המתגורר כיום בירדן אך טרם קיבלו נסובה.⁵

היסטוריה מקוצרת של הבית משנת 1948 :

לפי תיק הבניין בעירייה, החזית החיצונית של הבניין נשמרה על קשתותיו ופירותוליו. החללים הפנימיים הוסבו לדירות מגורים. בקומת הקרקע מגוון עסקים ביניהם מסעדת – אולי אפילו ניתן לשער שמדובר באותו חלל שבו הייתה בשנות השבעים מסעדה אחרת.

מסמכים שמצאנו בארכיון עיריית תל אביב משנת 1950 ו-1954 מלמדים שהבניין כולל עבר לבועלות האפוטרופוס הכללי בהתאם לחוק נכסים נפקדים.⁶ במשך השנים הבניין עבר מבועלות האפוטרופוס לרשות לפיתוח, הר噫 היא חברת עמידר. חלק מהחנויות בקומת הקרקע נמכרו או נתנו לחכירה לבועלות פרטיה. כיום הבניין בבעלות חברת ניהול נכסים והשוכרים הם יהודים ופלסטינים.

⁵ עוד פרטים על מר טלאל ابو ע'זאלה ניתן למצוא באתר האישיש שלו : <http://www.talalabughazaleh.com/?lang=en>

⁶ חוק נכסים נפקדים : חוק נכסים נפקדים, התש"י-1950 הוא חוק המקנה לממשלה את נכסיהם של מי שעזבו אותה לשטחיהן של מדינות עניות במהלך מלחמת 1948.

ملخصبحث تاريخي للبيت في شارع عولي تسيون 34 زاوية مجن أفرهام 2، يافا / شارع الصالحي زاوية الملك غازي، يافا

منزل عائلة أبو غزالة

معلومات عامة

بحسب ملف البناء المحفوظ في أرشيف بلدية تل أبيب، يقع المنزل في الحوض: 7081 والقسيمة: 22، وذلك وفق خريطة محدثة للقطع والقسائم. تشير مخططات البناء في بداية الثلاثينيات إلى أنه وفقاً لخريطة التقسيم الانتدابية، يقع المنزل في الحوض 7023 والقسيمة 180.

تم بناء البيت في بداية الثلاثينيات من قبل توفيق أبو غزالة. يقع المنزل على الطريق التاريخي للقدس، والتي تم تغيير اسمها إلى شارع الصالحي في زاوية شارع الهبا (EL HABA) الذي تم تغيير اسمه هو الآخر إلى شارع الملك غازي - على يمينه يقع شارع عولي تسيون زاوية مجن أفرهام. المنزل قريب جداً من جادة "كينج جورج" (في الأصل جمال باشا، وعلى يمينه تقع جادة "بروشلايم")، بجانب مبنى البلدية (قبل النكبة) على الحدود الشمالية لحي النزهة الأخذ بالتطور، على مقربة من السوق.

إن منزل واسع ذو طابقين، يطل على كافة الزوايا؛ بحسب طراز البناء الذي كان متبعاً في يافا في الثلاثينيات، كان للمنزل حيز مركزي، تتشعب منه نحو 7 غرف. تم تحطيط الطابق السفلي بهدف التجارة، ومن الواضح أنه كان يشمل مصالح تجارية منذ تأسيس المبنى، فالعديد من المستندات تثبت أنه كانت هناك حركة تجارية، مطعم وربما فندق صغير أيضاً.⁷

يبدأ المنزل بالظهور في الصور الجوية لمصور "أمريكان كولوني" من عام 1935 فصاعداً، بينما في الصور الجوية لقوات السلاح الجوي الألماني بين العامين 1917-1918، تبدو المنطقة نقية وملائمة بالبساتين.⁸

تاريخ المبني والمنطقة قبل 1948

تم بناء منزل توفيق أبو غزالة على ما يبدو من بعد بناء المنزل المقابل - في عولي تسيون 36 زاوية مجن أفرهام 1، إذ يمكن فهم ذلك من الملف التوثيقي المفصل الخاص بكيرين كونيرج وليثات رايبورت. تم بناء

⁷ عند تأمل صورة المنزل من عام 1936، بالإضافة إلى الإحساس بالإهمال الناتج عن الإضراب الطويل والصراع الفلسطيني مع الاندبנדנט הבריטاني، يمكن الملاحظة أن هناك لافتة على واجهة المبني، مكتوب عليها: MAIA HOTEL. لم تستطع إيجاد توثيق لهذا الفندق، فقد كان على ما يبدو نمراً صغيراً وليس فندقاً كبيراً. كان هناك فندق أيضاً في المنزل المقابل، الواقع في شارع عولي تسيون زاوية مجن أفرهام 1، وذلك بحسب الملف التوثيقي الخاص لكيرين كونيرج وليثات رايبورت، والذي أعدَّ في إطار مساق حفظ المباني التاريخية في كلية بنسائيل. الملف التوثيقي الموسع يمكنه أن يعلمنا الكثير عن تطور فنادق يافا في الثلاثينيات.

⁸ الصور مرفقة للملف، شكراً لشموليك چرواج على المساعدة، الخرائط والصور الجوية.

المنزل المقابل لأمين ناصف (AMIN NASEF)، وتم تصميمه على ما يبدو من قبل المهندس المعماري م.أ. جيبن عام 1922، وتم إنتهاء بنائه عام 1933.

إن تطور الجادة والأحياء الجديدة في يافا بشكل سريع انعكس بالطبع في زيادة حركة البناء والتجارة بشكل كبير في المنطقة. استغل أمين ناصف ومن بعده توفيق أبو غزالة الفرصة آنذاك واستثمرها في تلك المنطقة المركزية التي تعتبر أكثر مناطق البلدة نشاطاً.

صور الجادة ومبني البلدية الجديد، في الشارع المقابل، يشهدون على الازدهار الثقافي والاقتصادي الذي ساد يافا في تلك السنوات.

في محادثة مع سامي أبو شحادة، مؤرخ يافي، قال عن المنزل:

كانت عائلة أبو غزالة إحدى العائلات الثرية في يافا. صاحبة أملاك كثيرة ومصالح تجارية على أنواعها. في كتابه عائلات وشخصيات من يافا وقضائها، يصف طاهر قليوب⁹ سلالة أبو غزالة على النحو التالي: إنها عائلة كبيرة من الفترة العثمانية، أصلها من جنين، يازور، الخليل والجاجاز.

سليمان أحمد أبو غزالة، 1890-1948، وصل إلى يافا بعد دراسته في إسطنبول، إذ عمل في العشرينات في المحاماة في شارع بسطرس (اليوم شارع رزيل)، ولعب دوراً مهماً في الحركة الوطنية الفلسطينية. حسن توفيق أبو غزالة، 1910-19?، ولد في يافا، رجل أعمال وصاحب أملاك. أسس شركة باصات "الكوكب الأبيض" عام 1922 لحي عجمي. انضم عام 1938 مع شركة المنشية، فأسسوا معاً شركة باصات يافا، وعملوا معاً حتى عام 1948. أسس البنك العربي، شركة الرياض وشركة الطيران العربية. شيد مبانٍ في جميع أرجاء يافا. اضطر لمغادرة البلاد عام 1948 متوجهاً إلى القاهرة، إذ توفي ودفن هناك.

طلال أبو غزالة، 1938 - ، من مواليد يافا، درس إدارة الأعمال في الجامعة الأمريكية في بيروت، وأنهى دراسته عام 1960. يبرز اسمه على المستوى العالمي في مجال المحاسبة، تدقيق الحسابات، حقوق المنتجين وتقنية المعلومات، الاستثمارات والتجارة الإلكترونية في سوق المال. عام 1972، أقام مؤسسة سميت على اسمه، والتي أحدثت تغييرًا كبيرًا في مجال نقل المعلومات في العالم العربي خاصة وفي جميع أنحاء العالم. نائب رئيس طاقم الأمم المتحدة لتقنية المعلومات في نيويورك وباريس. ألف العديد من الكتب والقواميس. يهوى الموسيقى وهو راعٍ للعديد من الموسيقيين.

يشمل ملف البناء الموجود في أرشيف البلدية مستندات عديدة من السنوات 1930 حتى 1948، جزء منها مرفق لهذا الملف. ومن بين هذه المستندات مخططات البناء الأصلية، المراسلات مع السلطات بشأن المصالح التجارية في الطابق الأرضي، وحتى المراسلات مع وزارة الصحة على ما يبدو بشأن ترخيص المطعم الواقع على الشارع.

⁹ طاهر قليوب، عائلات وشخصيات من يافا وقضائها، إصدار المؤسسة العربية، بيروت، 2006 (باللغة العربية)

جزء من بحثنا حول منزل أبيه، قمنا بمراسلة السيد طلال أبو غزالة الذي يسكن اليوم في الأردن، لكن لم نتلقّ منه ردًا بعد.¹⁰

تاريخ مقتضب عن المنزل منذ عام 1948، وفقًا للمعلومات المتوفرة في ملف البناء في بلدية تل أبيب-

يافا:

تم الحفاظ على واجهة المبنى الخارجية بما تحتويه من أقواس وشرفات. الحيز الداخلي تحول إلى شقة سكنية.

الطابق الأرضي يشمل مصالح تجارية، من بينها مطعم – يفترض أيضًا أن ذلك هو نفس الحيز الذي أقيم فيه مطعم آخر في الثلاثينيات.

تشير المستندات التي عثرنا عليها من أرشيف بلدية تل أبيب من السنوات 1950 و-1954 إلى أن المبنى بأسره انتقل لملكية القسم العام الإسرائيلي وفقًا لقانون أملاك الغائبين.¹¹

على مر السنين، انتقل المبنى من ملكية القسم إلى سلطة التطوير، أي شركة عميدار. جزء من الحوانيت الموجودة في الطابق الأرضي تم بيعها أو تأجيرها لملكية خاصة.

المبنى اليوم بملكية شركة لإدارة الأصول، والمستأجرين هم من اليهود والفلسطينيين.

¹⁰ يمكن الاطلاع على المزيد من التفاصيل عن السيد طلال أبو غزالة في موقعه الشخصي:
<http://www.talabughazaleh.com/?lang=en>

¹¹ قانون أملاك الغائبين لعام 1950 قانون يمنح دولة إسرائيل حق الاستيلاء على أملاك الأشخاص الذين هجرו من أراضيها إلى أراضي دولة معادية خلال حرب 1948.

Historical Research Summary:

34 Olei Zion, corner of 2 Magen Avraham / Al-Salhi corner of Al-Malek Ghazi, Jaffa

Abu Ghazaleh Family House

General Information

Based on the building file in the Tel Aviv Municipality Archive, the house is located in Block 7081, Parcel 22. Building plans from the early 1930s indicate that according to the British map, the house was located in Block 7023, Parcel 180.

The house was built in the early 1930s by Tawfiq Abu Ghazaleh. It is located on the historical road to Jerusalem, whose name was changed to Al-Salhi Street, on the corner of Al-Haba Street, whose name was changed to Al-Malek Ghazi Street (today Olei Zion and Magen Avraham, respectively). The house is very close to King George Boulevard (previously, Jamal Pasha Boulevard and today Sderot Yerushalayim or Jerusalem Boulevard) near the town hall on the northern edge of the developing Al-Nuzha neighborhood, not far from the market.

The sumptuous two-story house spans the entire corner. According to the building style of the 1930s in Jaffa, it has a central space from which seven rooms radiate. The ground floor was planned for commerce and it appears to have housed businesses probably ever since the building was constructed. Evidence from multiple documents suggests commercial traffic, a restaurant and perhaps even a small hotel.¹²

In a 1936 photo of the house, apart from a general sense of neglect as a result of the ¹² national strike and the Palestinian struggle against the British Mandate, we can also notice a sign on the front of the building: Maia Hotel. We failed to find any other documentation of that hotel, and it was probably a small guesthouse rather than a large hotel. In the house across the street: Olei Zion 36 corner of Magen Avraham 1, there also used to be a hotel, according to a documentation file developed by Kern Kornberg and Liat Rapaport as part of a preservation course at the Bezalel Academy of Arts and Design. The extended documentation file provides rich insights into the development of Jaffa's hotels in the 1930s.

The house may be seen in the American Colony aerial photographs from 1935 onwards. In German Air Force 1917-1918 aerial photographs, the area is still covered with orange groves.¹³

Pre-1948 History of the Building and the Area

Tawfiq Abu Ghazaleh's house was built probably after the house across the street in Olei Zion 36 corner of Magen Avraham 1, as suggested by Kern Kornberg and Liat Rapaport's detailed documentation file. The house across the street had been built for Amin Nasef, based on plans drawn by architect M. A. Gibben as early as 1922; its construction was completed in 1933.

The rapid development of the boulevard, and with it Jaffa's new neighborhoods, naturally involved a construction and commerce boom. Nasef, followed by Abu Ghazaleh, identified this business opportunity and invested in the city's most prosperous area. Photos of the boulevard and new town hall, right across the street, attest to Jaffa's cultural and economic prosperity during those years.

Based on an interview with **Jaffa historian Sami Abu Shehadeh**, Abu Ghazaleh was one of the wealthiest families in Jaffa, with many properties and businesses of various kinds. In *Families and Personages from Jaffa and Its Environs* (Beirut: Al-Mu'assasa Al-'Arabiya, 2006), Taher Qaliubi describes the Abu Ghazaleh dynasty as follows: "a large family since Ottoman times, originating from Jenin, Azour, Hebron and the Hejaz".

Saliman Ahmad Abu Ghazaleh (1890-1948) arrived in Jaffa after studying in Istanbul. In the 1920s he had a legal firm on Boustrous Street (today, Raziel) and he played a central role in the Palestinian national movement.

The photos are attached to the file. We thank Shmuel Groag for his assistance, aerial ¹³ photographs and historical maps.

Hassan Tawfiq Abu Ghazaleh (1910, Jaffa-19??, Cairo) was a wealthy businessman. In 1922, he established the White Star bus company serving the Ajami neighborhood. In 1938, it merged with the Manshiye bus company to form the Jaffa bus company, which was active until 1948. He also founded Al-'Arabi Bank, Riad company, and the Arab Airline Company. He built houses all over Jaffa. In 1948 he was first to leave for Cairo, where he died and was buried.

Tawfiq's son, Talal Abu Ghazaleh (1938, Jaffa) studied business administration in the American University in Beirut and graduated in 1960. He is a globally recognized expert in accounting, auditing, copyrights and IT systems. In 1972, he founded the Talal Abu Ghazaleh Organization (TAG-Org) which transformed the intellectual property area in the Arab world and worldwide. In 2001-2004, he served as Vice-Chair, United Nations Information and Communication Technologies Task Force (UN ICT TF), New York. Abu Ghazaleh is the author of many books and dictionaries, and is an avid music aficionado and the sponsor of many musicians.

The municipal building file contains multiple documents from 1930-1948, some of which are attached herein, including the original building plans, correspondence with the authorities regarding businesses on the ground floor, and even correspondence with the Ministry of Health, probably related to the business license of the restaurant facing the street.

As part of our research about his father's house, we have written to Talal Abu Ghazaleh, who currently resides in Jordan, but have still not received his reply.¹⁴

For further details about Abu Ghazaleh, see his personal website,¹⁴
<http://www.talalabughazaleh.com/?lang=en>

Brief Post-1948 History

According to the municipal building file, the building's facade with its arches and ironworks has been preserved. The inner spaces have been converted into residential units.

The ground floor houses a variety of businesses, including a restaurant – we may even conjecture that it occupies the same space that used to house a different restaurant in the 1930s.

Documents found in the municipal archive, from 1950 and 1954, indicate that the entire building was appropriate by the Custodian of Absentee Property subject to the 1950 Absentee Property Law, which entitled the State of Israel to seize the properties of whoever had moved to territories of hostile countries during the 1948 war. It was subsequently owned by the Amidar public housing company. Some of the stores on its ground floor were sold or leased to private owners. Today, the building is owned by an asset management company and the renters are both Jews and Palestinians.

**בתים מעבר לmarket
بيوت بعد الواصلة**

**יאפא
يافا**

12-14.5.2016

**תערוכות, סירות
بتحف, سفن
معارض, גولات
بيوت مفتوحة**

רחוב אלסלא希/علوي Zion, 1936 (צלם לא ידוע)

תצלום אוויר של רחוב אלסלא希/علوي Zion, 1933 (באדיבות שמוליק גריאג)

בתי מעבר למקיר
سبت بعد الفاطمة

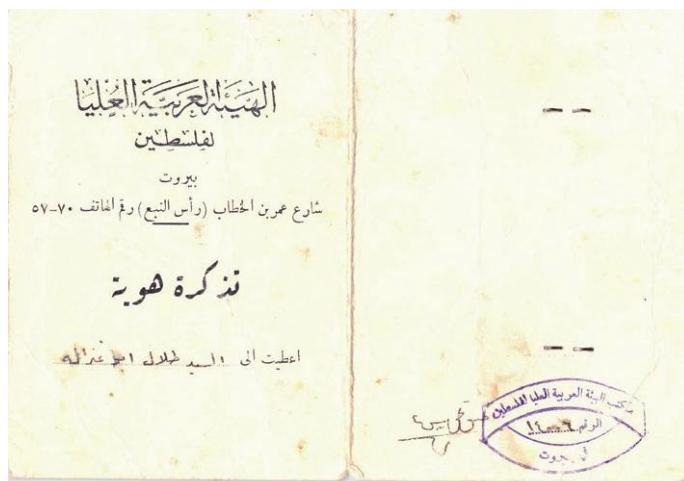
יאפה
בפא

12-14.5.2016

טורים
בתים פתוחים
معارض,
بيوت مفتوحة

תעודת זהות ابو רזאלה

תעודת זהות – חלק אחרוי

12-14.5.2016

טורים
בתים פתוחים
معارض,
بيوت مفتوحة

رقم الطالب	٤٢٣	وزارة الداخلية
رقم التسادة	٤٢٣	مديرية الملاويات العامة
رقم الإضمار طـ/٦٢/٦٨١		عمان
		نموذج رقم - ١١
 المملكة الأردنية الهاشمية شهادة الجنسية الأردنية غزاله تشهد وزارة الداخلية ان طلال توفيق ايسو والمحروف أدناه والذي قد اقر بخلاصه بجلالة ملك المملكة الهاشمية والدستور هو اردني بوجب المادة الخاصة من قانون الجنسية الأردنية اعطيت في عمان في اليوم السادس عشر من شهر شباط عام ١٩٦٣م		
 وزير الداخلية محمد		
<u>مدير الملاويات العامة</u> 		
<u>صورة اهمي بدري</u> <u>حملها البرى</u>		
<u>الرسوم المقدمة</u> <u>١٤٦٨٩</u> <u>الرسوم</u> <u>١٥٦١٢</u>		
		

תעודת זהות ירדנית

12-14.5.2016

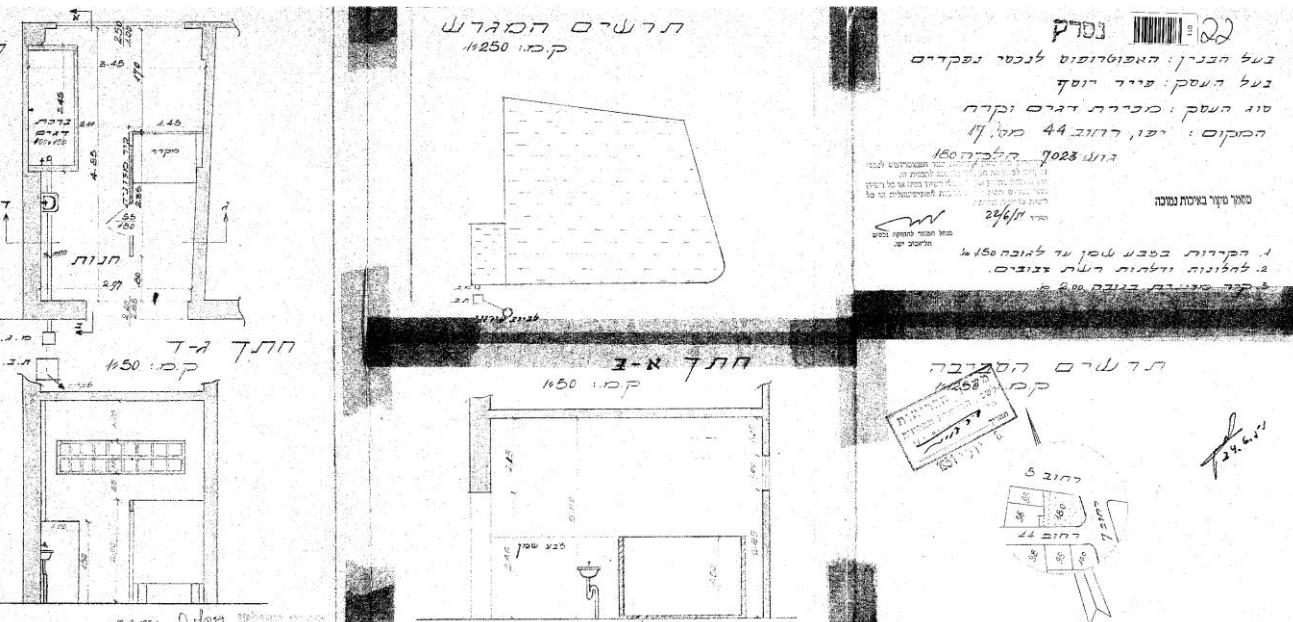
תعروכות, סיורים
בתים פתוחים
معارץ, גولات
بيوت مفتوحة

תיק מס' 421, מ' 1

תכנית הסדרה הסניטרי

תנאי הרשיון לסדר סניתרי

תוכנית סניתריה בניין מועננת לאפוטרופוס לרכוש האויב (נקדים)

תרשימים מגרש המציג את בעלי הבניין החדשים